

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Vår dato 12.1.2012
Deres dato 18.11.2011
Vår referanse 273-1071
Deres referanse 201003388

Hørings svar - gjennomføring av EU-direktiv om miljøansvar

Næringslivets Hovedorganisasjon viser til høring av forslag om gjennomføring av EU-direktiv om miljøansvar med forslag til endringer av vassdragsreguleringsloven, forurensningsloven, genteknologiloven og vannressursloven.

NHOs hovedstandpunkt er at næringslivet ved implementeringen ikke må pålegges flere nye plikter enn det som følger av miljøansvarsdirektivets minimumskrav.

Vi er av den oppfatning at hele det saklige virkeområdet til lov- og forskriftsforslagene skulle vært begrenset til direktivets saklige virkeområde, slik det er nedfelt i artikkel 3 jf. Vedlegg III. Vi kan se at dette er foreslått for endringene i vannressursloven og vassdragsreguleringsloven, som er Olje- og energidepartementets ansvarsområde. For enhetlig implementerings skyld, og av hensynet til næringslivets interesser, bør tilsvarende gjelde for de foreslåtte nye reglene i forurensningsloven og forurensningsforskriften. Vi foreslår at det utarbeides en vedtakshjemmel i forurensningsloven som ved enkeltvedtak aktiverer bestemmelser om miljøskade begrenset til direktivets virkeområde.

På forurensningslovens område er forslaget meget uheldig for næringslivet

For næringslivet er det meget uheldig om Norge innfører en strengere implementering av direktivet enn nødvendig. Dette vil gi en svært uheldig signaleffekt av investeringsdempende karakter. Det bør unngås å innføre nye regler som gjør Norge mindre attraktivt som investeringsland. Regjeringen har etter det NHO forstår et ønske om at rammebetingelsene for norsk industri ikke skal forverres, sett i forhold til det som er tilsvarende vilkår for norsk industri i land det er naturlig å sammenlikne seg med. Implementeringsforslaget bryter etter det NHO kan se med denne hovedlinjen. Vi ber Miljøverndepartementet redegjøre nærmere for hvorfor det på forurensningslovens område foreslås regler som innebærer et brudd på en uttalt hovedlinje i norsk miljøpolitikk.

NHO frykter at forurensningslovens hovedsystem blir endret dersom departementets forslag til implementering av Miljøansvarsdirektivet gjennomføres. Miljøansvarsdirektivet skiller ikke mellom lovlig og ulovlig forurensning (med mindre Norge benytter seg av adgangen til å innføre bestemmelser om "permit defense"). Forurensningslovens bygger derimot på et klart skille mellom lovlig forurensning på den ene side, og ulovlig forurensning på den andre. Tiltaksplikten etter forurensningsloven § 7 gjelder som klar hovedregel bare ved ulovlig forurensning. En snever unntaksregel er oppstilt i § 7 tredje ledd, som aktiverer tiltaksplikten ved lovlig forurensning når det er "åpenbart" at en utslippstillatelse kan

omgjøres fordi det viser seg at skaden eller ulempen var vesentlig større eller annerledes enn ventet da tillatelsen ble gitt, eller at skade eller ulempen kan reduseres uten urimelig kostnad for forurenseren. Det er antatt i teorien at denne regelen har mindre praktisk betydning.

NHO frykter at Miljøverndepartementets implementeringsforslag nærmest vil sette en strek over utslippstillatelsenes lovlige forurensning, fordi tiltaksplikten automatisk vil gjelde når det er inntrådt "miljøskade" i forskriftsforslagets forstand. Da er en utslippstillatelse lite verd, og implementeringsforslaget røkkes dermed ved lovens grunnprinsipp om skille mellom lovlig og ulovlig forurensning. Satt på spissen blir "forurenser skal betale- prinsippet" regelen som slår ut enhver utslippstillatelse som har tillatt forurensning, eller tillater forurensning.

I høringsnotatet er det presisert på side 2 at *" definisjonen av miljøskade er viktig, fordi det er denne som utløser tiltaksplikten både i forhold til forebyggende og gjenopprettende tiltak."* Definisjonen i direktivet er ikke knyttet til om miljøskaden skyldes lovlige eller ulovlige utslipp. Dette bekrefter at Miljøansvarsdirektivets system er vesentlig annerledes enn tiltakspliktregele i forurensningsloven. NHO kan ikke se at det er grunnlag for å anvende forurensningsloven § 7 fjerde ledd når forurensningen (les miljøskaden) er tillatt med hjemmel i en utslippstillatelse etter forurensningsloven § 11, og det senere konstateres en miljøskade.

NHO savner en redegjørelse av om forskriftsforslaget har hjemmelsforankring i forurensningsloven § 88 og § 9. Det er ingen holdepunkter i forarbeidene til § 88 som tilsier at denne bestemmelsen gir adgang til å fastsette nye plikter eller forbud etter loven. Vi kan heller ikke se at § 9 gir hjemmel for å innføre alle de pliktregler som forskriftsforslaget legger opp til.

NHO mener Miljøverndepartementet bør foreslå regler om "permit defense" slik direktivet gir adgang til. NHO savner en drøftelse av dette i høringsbrevet. Forurensningsloven bygger på prinsippet om at lovliggjort forurensning ikke innebærer tiltaksplikt etter loven. På samme måte bør direktivets regler om "permit defense" innarbeides i lovforslaget/forskriftsforslaget.

For næringslivet vil det være en klar konkurranseulemppe om Norge innfører et strengere regime enn det våre naboland har gjort. Sverige og Danmark har i det vesentlige gjennomført en minimumsimplementering av direktivet, sistnevnte med egen vedtakshjemmel i miljølovgivningen som aktiverer pliktene som følger av direktivet. Erfaringer herfra viser at det er et fatall saker som regnes som "Miljøansvarsdirektivsaker".

Vi ber Miljøverndepartementet endre implementeringsforslaget slik at forurensningslovens hovedmodell ikke endres. Det kan enkelt skje ved å følge samme implementeringsmodell som Danmark har gjort. Vi viser her til den danske miljøbeskyttelsesloven § 73 f jf. miljøskadeloven § 2: *"Hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven, træffer tilsynsmyndigheden afgørelse herom."*

Utkast til ny bestemmelse om kostnadsansvar i forurensningsforskriften § 40-6

Regelen fremstår som en vesentlig utvidelse. Når forurensningsmyndigheten *"skal kreve sine utgifter refundert"* av den ansvarlige etter §§ 74 og 76, bryter det med ordlyden i

lovbestemmelsen. § 76 er en "kan" bestemmelse, og det skal foretas en vurdering av kravets rimelighet, herunder spørsmålet om å lempe ansvaret.

I Borgarting lagmannsretts nylig avsagte dom om Elverum Treimpregning ble et refusjonskrav på 2,3 mill. kr opprettholdt. Vil forslaget til gjennomføring av miljøansvarsdirektivet - anvendt på denne saken - føre til at grunneier måtte dekke Klifs samlede kostnader på ca. 15 mill. kr? Grunneier vil i et tilfelle som dette ikke være "operator" i direktivets forstand. I denne og tilsvarende saker fremstår dermed forskriftsforslaget som en vesentlig utvidelse i forhold til direktivets saklige virkeområde, slik det er nedfelt i artikkel 3 jf. vedlegg III. Det fremstår også som en vesentlig utvidelse av gjeldende rett, særlig hva gjelder kostnadsansvarets omfang. Vi kan for øvrig ikke se at utredningsinstruksen er fulgt hva gjelder de økonomiske konsekvensene av forslaget, noe eksempelet indikerer.

NHO mener implementeringsforslaget på forurensningslovens område fremstår som svært uheldig for næringslivet, og ber departementet utarbeide et nytt forslag i tråd med NHOs anbefalinger.

Vennlig hilsen

NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON
Område Næringspolitikk

Ingebjørg Harto
Avdelingsdirektør

Andreas Pihlstrøm
Advokat

Kopi: Olje- og energidepartementet